

www.kelimetul-haqq.org

www.kelimetul-haqq.com

أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ فَبِهِدَّتْهُمْ أَقْتَدَهُ

”To su oni koje je Allāh uputio, zato slijedi njihov pravi put.”
(sūra el-En’ām, 90. ājet)

Ahmed ibn Nasr el-Khuzā’ī

Allāh mu se smilovao

Ibn Kethīr, *Allāh mu se smilovao*, je rekao ¹ u vezi događaja godine 231. hidžretske:

U ovoj godini je ubijen Ahmed ibn Nasr el-Khuzā’ī, *Allāh mu se smilovao i učinio njegovo boravište uzvišenim*.

Ime mu je bilo Ahmed ibn Nasr el-Khuzā’ī ibn Mālik ibn el-Hajthem el-Khuzā’ī, a njegov djed Mālik ibn el-Hajthem je bio jedan od najvećih zagovarača države Benī el-’Abbās (tj. ’Abbāsijā), onih koji su ubili ovog njegovog potomka (unuka).

Ahmed ibn Nasr je imao ugled i vođstvo.

Njegov otac Nasr ibn Mālik je bio okružen *ehlul-hadīthom*, ² a mase ljudi su mu dale *bej’u* ³ na utemeljivanje naređivanja dobra i zabranjivanja zla 201. godine, kada su se pokvarenjaci, pogani i razvratnici namnožili za vrijeme odsustva el-Me’mūna iz Bagdāda – kao što je bilo spomenuto; a tržnica Nasr u Bagdādu je nazvana po njemu.

¹ Ibn Kethīr, *”El-Bidāje wen-Nihaje”* (”Početak i kraj”), 10. tom, 316.-320. str.

² ’ulemom i učenicima hadītha

³ prisegu na vjernost

Ahmed ibn Nasr je bio od ehlul-'ilma, bogobojažnosti i pravičnosti, čestitih djela i težnje za dobrim djelima; on je bio od imāmā ehli-sunneta, onih koji su naređivali dobro a odvrćali od zla, i bio je od onih koji su pozivali u govor: "*Qur'ān je Allāhova riječ, spuštена (objavljena), nestvorena*".

A (halīfa) el-Wāthiq je bio jedan od najžešćih ljudi u insistiranju na tvrdnji da je Qur'ān stvoren – on je u to pozivao danju i noću, javno i tajno, zasnovano na onome na čemu su bili njegov otac i njegov amidža, (halīfa) el-Me'mūn, bez ikakve potpore ili dokaza, argumenta ili tumačenja, niti iz sunneta niti iz Qur'āna.

Tako je Ahmed ibn Nasr ustao, pozivajući ka Allāhu i ka naređivanju dobra i zabranjivanju zla i u izjavu "*Qur'ān je nestvorena Allāhova riječ*"; pozvao je ljude u hajr.

Na ovaj način se pod njegovim vođstvom sakupio *džemā'ah* (grupa) od stanovnika Bagdāda i hiljade ljudi su mu se pridružile. Dva čovjeka su bila određena za propagiranje da'we Ahmed ibn Nasra, a to su bili Ebū Hārūn es-Sirādž, koji je pozivao stanovnike istočne provincije i drugi čovjek zvani Tālib, koji je pozivao stanovnike zapadne provincije. Ovako su se hiljade ljudi i obilne mase ujedinile pod njegovim vođstvom.

Pa, kada je bio mjesec ša'bāna te (231.) godine, bila je u tajnosti organizovana *bej'a* Ahmedu ibn Nasr el-Khuzā'iju na naređivanje dobra i zabranjivanje zla i na *khurūdž* (pobunu) protiv *sultāna* zbog njegovog bid'ata, njegovog pozivanja u tvrdnju "*khalqul-Qur'ān*"⁴ i zbog onoga što su on, njegovi činovnici i njegova svita (pratnja) činili od *me'āsī* (grijeha), *fawāhiš* (nemoralna) i sl. Tako su se oni složili da treće noći ša'bāna – noći džume – bude udareno u bubanj i da se onda oni koji su dali *bej'u* sakupe na mjestu o kom su se prethodno dogovorili, pa su (nakon dogovora) Tālib i Ebū Hārūn podijelili mnogo novca među pomagačima. Među masama koje su primile novac bila su i dva čovjeka od Benū Ašrasa, a ova dva čovjeka su imala običaj piti vino.

Kada je nastupio četvrtak uveče, ova dva čovjeka su pila vino sa grupom prijatelja, pa su ova dvojica mislila da je ta noć zapravo noć u kojoj plan treba biti sproveden, a koja je ustvari bila noć prije dogovorene noći. Tako su dva čovjeka počela udarati u bubanj u noći, da bi se ljudi sakupili sa njima – ali niko nije došao.

Nered je omeo organizovani plan i čuvari su ovo čuli u tami noći, pa su obavijestili opunomoćenika sultāna Muhammeda ibn Ibrāhīm ibn Mus'aba, koji je bio zamjenik svoga brata Ishāqa ibn Ibrāhīma, zbog njegovog odsustva iz Bagdāda...

Ljudi su postali histerični, a opunomoćenik sultāna je uložio maksimalan trud da uhvati ovu dvojicu ljudi (koja su udarala u bubanj). Kada ih je uhvatio, on ih je mučio dok nisu priznali sve o Ahmed ibn Nasru.

⁴ tj. da je Qur'ān stvoren

Tada su ovi krenuli u potragu za njim, dok nisu uspjeli uhvatiti njegovog slugu. Držali su ga (i mučili) sve dok on nije priznao istim priznanjem kao i ona dva čovjeka. Tako je on zarobio nekolicinu vođa saradnika Ahmed ibn Nasra, zajedno sa njim, i poslao ih halīfi – zadovoljavajući one koji su ih ⁵ vidjeli u ovakvom stanju – a ovo se desilo na kraju ša'bāna.

Pa je on ⁶ sakupio grupu posmatrača, a prisustvovao je i *qādī* ⁷ Ahmed ibn Ebī Du'ād el-Mu'tezilī.

Ahmed ibn Nasr je izveden ali on (el-Mu'tezilī) nije ispoljio nikakav ukor njemu. A kada je Ahmed ibn Nasr natjeran da stane ispred el-Wāthiq, ovaj ga nije ukorio ni za šta u vezi sa *be'om* koju je on uzeo od stanovništva na naređivanje dobra i zabranjivanje zla, i sl. – naprotiv, on je preskočio preko svega toga i pitao ga:

"Šta kažeš o Qur'ānu?"

Ahmed ibn Nasr je odgovorio:

"On je Allāhova Riječ."

El-Wāthiq je ponovo pitao:

"Je li makhlūq (stvoren)?"

On je ponovio:

"On je Allāhova Riječ."

Zaista, Ahmed se upravo suočio sa smrću bez straha i prodao je sebe, a zapravo je i došao stavljajući na sebe *hanūt* ⁸ i izgledao je silno ozaren, a prethodno je pritegao ono što je pokrivalo njegova stidna mjesta, kako se to ne bi otkrilo u slučaju bičevanja i mučenja.

El-Wāthiq je ponovo pitao:

"Šta ti kažeš o svom Gospodaru? Hoćeš li Ga vidjeti na Sudnjem Danu?"

Pa je on odgovorio:

*"O emirul-mu'minīn: U Qur'ānu i predajama je došlo, kao što je Allāh rekao: **"Neka lica će toga dana biti blistava, u Gospodara svoga će gledati."*** ⁹ *A Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, je rekao: **"Zaista ćete vi vidjeti svoga Gospodara kao što***

⁵ tj. zarobljene pobunjenike predvođene Ahmed ibn Nasrom

⁶ tj. halifa el-Wāthiq

⁷ qadija, šeri'atski sudija

⁸ tj. mješavinu miska i kamfora, koja se stavlja na mrtvo tijelo prije ukopa

⁹ sūra el-Qijāme, 22. i 23. ājet

vidite ovaj mjesec, nećete biti onemogućeni u viđenju njega.”¹⁰ Tako smo mi na onome o čemu smo obaviješteni (od Allāha i Njegovog Poslanika).“

A el-Khatīb (el-Bagdādī) je također prenio da je el-Wāthiq rekao:
"Teško tebi! Zar će On biti viđen kao što se ograničeno tijelo vidi?! I zar će biti obuhvaćen na mjestu i posmatrač će biti u stanju da Ga posmatra?! Ja sam kāfir (ne vjerujem) u Gospodara sa takvim svojstvima!"

Ja¹¹ kažem:

Ovo što je el-Wāthiq rekao je niti dozvoljeno, niti potrebno, niti može biti korišteno da se time pobiju vjerodostojne predaje – a Allāh najbolje zna.

Ahmed ibn Nasr je odgovorio el-Wāthiqu:

"Sufjān mi je prenio murfū' hadīth: **"Srce Ādemovog sina je između dva prsta od Allāhových prstiju – On ih okreće kako On hoće"**, a Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, je imao običaj govoriti: **"O Ti Koji okrećeš srca, učvrsti moje srce na Tvom dīnu."**

Pa je Ishāq ibn Ibrāhīm rekao:

"Teško tebi, pogledaj šta govoriš!"

Ahmed ibn Nasr mu je odgovorio riječima:

"Ti si mi naredio da tako kažem!"

Ishāq je bio zaprepašten na to i upitao:

"Ja ti naredio?!"

Pa mu je on odgovorio:

"Da, ti si mi naredio da mu dam iskren savjet."

Najzad je el-Wāthiq rekao onima oko sebe:

"Pa, šta kažete o ovom čovjeku (tj. Ahmed ibn Nasru)?",

– na što su oni rekli mnoge stvari o njemu.

'AbdurRahmān ibn Ishāq – koji je bio qādī istočne provincije sve dok se nije povukao i koji je bio prijatelj Ahmed ibn Nasra prije ovog događaja – je rekao:

"O emirul mu'minīn, njegova krv je halāl!"

A Ebū 'Abdullāh el-Arminī, prijatelj Ahmed ibn Ebī Du'āda, je rekao:

"Daj mi piće od njegove krvi, o emirul-mu'minīn!"

¹⁰ el-Buhārī i Muslim

¹¹ tj. Ibn Kethīr

El-Wāthiq je odgovorio rekavši:

”Definitivno, ono što (vi) tražite (želite, zahtijevate) će se i desiti (zbiti, ostvariti).”

A Ahmed ibn Ebī Du’ād je rekao:

”On je kāfir, od njega se treba tražiti da se pokaje, možda on ima kakvo oboljenje ili gubitak razuma.”

Pa je el-Wāthiq rekao:

”Kada me vidite kako ustajem (idući) ka njemu, onda ne stajte uz mene, jer želim da budem nagrađen za svoje korake (idući ka ubijanju njega).”

Onda je on ustao sa sabljom, tj. mačem koja je pripadao 'Amru ibn Mu'idd Jukreb ez-Zubejdiju, a dat je kao poklon Mūsā el-Hādiju za vrijeme njegovog hilāfeta, sa prelijepim natpisom pričvršćenim klinovima na njegovom dnu – pa kad je stigao do njega, zadao mu je udarac u predio njegovog ramena, dok je on bio vezan konopcima i stajao na kožnoj *hasuri* (prostirci), posebnoj za pogubljenje. Onda mu je on ponovo zadao mu je udarac, ovaj put u njegovu glavu, a potom je ugurao mač u njegovu utrobu. Ahmed ibn Nasr je ispustio dušu, *Allāh mu se smilovao*, i pao na kožnu hasuru.

Innā lillāhi we innā ilejhi rādži'ūn, ¹² *Allāh mu se smilovao i oprostio mu.*

Onda je dželat iz Damaska izvadio svoj mač iz koricā i udario po njegovom vratu, odvojio njegovu glavu i podigao je na vidjelo dok nije donešena do polja koje je imao Bābak el-Khurramī, i on je u njemu razapet, dok su njegove noge i dalje bile vezane, a nosio je dugu košulju i pantalone.

A njegova glava je odnešena u Bagdād i bila je postavljena i izložena u istočnoj provinciji određeni broj dana, a potom u zapadnoj provinciji određeni broj dana, a imala je čuvare koji su je nadgledali danju i noću. A za njegovu glavu je bila prikačena poruka na kojoj je pisalo:

”Ovo je glava zabludnika, mušrika kāfira Ahmed ibn Nasr el-Khuzā'ija, od onih koji su ubijeni na rukama 'Abdullāha ibn Hārūna, imāma el-Wāthiq Billāha, vođe pravovjernih, nakon što je ovaj nad njim uspostavio argument u pogledu stvorenosti Qur'āna i negacije antropomorfizma, ¹³ a onda mu je dao šansu da se pokaje i omogućio mu da se vrati istini – ali je on odbio (sve drugo), izuzev da se tvrdoglavo suprotstavi i otvoreno proglasi suprotno. Pa, sva hvala pripada Allāhu koji ga je požurio ka vatri i ka Njegovoj bolnoj kazni, zbog njegovog kufra; zbog kojega je vođa pravovjernih dozvolio njegovu krv i da on bude proklet.”

Nakon toga je el-Wāthiq naredio potragu za vođama Ahmedovih saradnika (tj. njegovog pokreta), pa je uhvatio oko dvadeset i devet ljudi i poslao ih je u zatvore i oni

¹² *Mi smo zaista Allāhovi i zaista ćemo se Njemu vratiti*

¹³ navodnog poređenja Allāhovitih svojstava sa svojstvima Njegovih stvorenja

su žigosani kao zabludnici. Zabranjeno im je da ih iko posjećuje, bili su zauzdani gvozdenim okovima i nije im bilo davano sljedovanje (hrane) koje je bilo davano ostalim zatvorenicima – a ovo je veliki *dhulm* (nepravda).

A Ahmed ibn Nasr je bio od velike 'uleme, aktivan (radan), utemeljujući naređivanje dobra i zabranjivanje zla. On je slušao hadīth od Hammāda ibn Zejda, Sufjāna ibn 'Ujeineh i Hāšima ibn Bešira i imao je sva njegova pisanja. On je također čuo veliki broj hadītha od imāma Mālik ibn Enesa, ali nije mnogo prenio od njega.

A oni koji prenose od njega su Ahmed ibn Ibrāhīm ed-Dewreqī i njegov brat Ja'qūb ibn Ibrāhīm i Jahjā ibn Me'īn, koji ga je spomenuo jednoga dana, molio Allāhovu milost za njega i rekao:

"Allāh mu je dao šehādet (pogibiju) kao kraj";

...i pored toga što on nije uobičavao da veliča ljude govoreći:

"Ja nisam vrijedan govora (hvale i pohvale o ljudima)".

Ali ipak Jahjā ibn Me'īn se veoma mnogo isticao u cijenjenju Ahmed ibn Nasra.

A imām Ahmed ibn Hanbel ga je spomenuo jednoga dana i rekao:

"Allāh mu se smilovao, kako je prema Allāhu bio darežljiv sa svojom dušom! Žrtvovao je sebe Njemu."

Dža'fer ibn Muhammed es-Sā'ig(h) je rekao:

"Moja dva oka su svjedočila (vidjela) – a ako nisu, neka budu iskopana; i moja dva uha su čula – a ako nisu, neka ogluhe: Kada je Ahmed ibn Nasr el-Khuzā'iju odrubljena glava, njegova glava je govorila: "Lā ilāhe illAllāh"; a neki ljudi su, kada je on bio razapet na drveno deblo, čuli njegovu (odvojenu) glavu kako uči:

لَمْ أَحْسَبِ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا ءَامَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ

"Elif Lām Mīm. Zar ljudi misle da će biti ostavljeni na miru ako kažu: "Mi vjerujemo" i da u iskušenje neće biti dovedeni?"¹⁴ *Moja koža je drhtala."*

¹⁴ sūra el-'Ankebūt, 1. i 2. ājet